דאי דרב קשיא דרב אדרב בתרתי דאמר רב ירמיה בר אבא אמר רב [א]מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור ואמאי ליהוי כמבוי שכלה לרחבה אמר ליה [ב]אנא לא ידענא עובדא הוה בדורא דרעותא מבוי שכלה לרחבה הוה ואתא לקמיה דרב יהודה ולא אצרכיה ולא מידי ואי קשיא משמיה דרב תיהוי משמיה דשמואל ולא קשיא מידי השתא דאמר ליה רב ששת לרב שמואל בר אבא ואמרי ליה לרב יוסף בר אבא אסברא לך כאן שעירבו כאן שלא עירבו דרב אדרב נמי לא קשיא כאן [ג]שעירבו בני חצר עם בני מבוי כאן שלא עירבו

ולמאי

במלואו. כותל אמצעי על פני כולו: **ונפרצה חצר כנגדו.** בפחות מעשר: **חצר מותרת.** דלדידה לא הוי במלואה ונשתיירו בה גיפופין מכאן ומכאן לפיכך לגבי דידה פתחים נינהו ולא אסרי עלה בני מבוי שאין מבוי אוסר על חצירות הפתוחין לו אבל חצירות אוסרין במבוי שהרי דריסת רגליהם עליו ורשות הרבים נמי לא אסר עלה דחצר הפתוח לו כפתח(א) הוא: **ומבוי אסור.** קס"ד מדנקט ונפרצה חצר כנגדו משום דמיחזי כמבוי מפולש קא אסר ליה ולאו משום דנפרץ לחצר ורב יהודה מדנקט רחבה אשמעינן דמשום מפולש לא מיתסר וברחבה ליכא דיורין דליתסרו עליה אבל אי הוה כלה לחצר אסרי עליה ולקמן מפרש טעמייהו. והיינו דקשיא דרב אדרב בתרתי אי משום מפולש אי משום הנפרץ לחצר ואסרי עליה בני חצר דנפרץ המבוי במלואו לרשות האסורה לו: **לא ידענא.** ממאן גמרה: **כדורא דרעותא.** כפר רועים: **שכלה לרחבה.** ורחבה נפרצה בכותל שכנגדה: **אסברא לך.** מילתיה דרב דגמירנא לה מיניה: **כאן שעירבו כאן שלא עירבו.** כלומר האי מבוי אסור דקאמר רב יש חילוק בדבר שפעמים אסור ופעמים מותר עירבו בני החצר עם בני מבוי בני מבוי מותרין דהא דאסר ליה רב לאו משום מפולש קאסר ליה כדמוקמינן לקמן (ח.) בזה שלא כנגד זה והאי נפרצה חצר כנגדו משום רבותא דחצר נקט דאף על גב דרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו אפילו הכי שריא הואיל ונפרצה בפחות מעשר דחשיב כפתח חצר אבל איסור מבוי לאו משום [פילוש] דכותל שכנגדו הוא אלא משום דבני חצר אסרי עליה כי לא עירבו דכיון דלדידיה הוי מלואו פירצה הוא ודיורי חצר אוסרין עליו והוא אינו אוסר עליהן כדאמרינן בפרק כל גגות העיר (לקמן ד' צב.) גבי חצר גדולה שנפרצה לקטנה דיורי גדולה בקטנה כלומר אוסרים בקטנה דלדידהו הוא דבטלה לגבה ואין דיורי קטנה בגדולה דלגבי גדולה פתח הוא ושתי חצירות שיש ביניהן פתח לא אסרן אהדדי כדאמרינן בפרק חלון (לקמן ד' עו:) נפרץ הכותל עד עשר אמות אם רצו מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד מפני שהוא כפתח ושניהם מותרין זה בזה: **דרב אדרב נמי לא קשיא.** כלומר מהשתא מצינן למימר דרב יהודה בדורא דרעותא כרב עבדוה כדאמרינן כאן שעירבו וכאן שלא עירבו וברחבה ליכא דיורין למיסרי אמבוי:

ולמאי

דאי דרב קשיא דרב אדרב בתרתי דאמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת. דבני מבוי לא אסרי עלה דאין דריסתם עלה ורשות הרבים נמי לא אסרה דלא הוי פרצה יותר מעשר והוי פתח ומבוי אסור משום פילוש דהעומד במבוי רואה רשות הרבים כנגדו ואינו רואה שיכול לנטות לכאן ולכאן ומדנקט נפרצה חצר כנגדו משמע דוקא שנפרצה חצר כנגדו אסור משום דהוי כמפולש אבל אם לא נפרצה אפילו אם לא עירבו מותר אע"ג דנפרץ המבוי במלואו לחצר משום דקסבר נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי ופתח ומתני' דגדולה מותרת וקטנה אסורה מוקי לה בנכנסין כותלי קטנה לגדולה וליכא למימר דאסור משום מפולש ומשום שנפרץ במלואו ולא עירבו קאמר דא"כ הוה ליה למינקט רחבה דהוה משמע לאסור משום מפולש וגם הוה משמע מדנקט רחבה ולא נקט חצר מכלל דבחצר יש עוד איסור אחר דהיינו משום שלא עירבו אבל השתא דנקט חצר משמע אפילו איסור דלא עירבו דשייך בחצר ליכא אלא משום שנפרצה חצר כנגדו והיינו דקשיא דרב אדרב בתרתי דרב סבר נידון משום לחי ופתח ואסור משום מפולש ורב יהודה סבר דאין אסור משום מפולש ונראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי ופתח. אסברא לך כאן שעירבו כלומר רב לא אסר מטעם מפולש ולא נקט נפרצה חצר כנגדו אלא משום שריותא דחצר אע"ג דרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו שריא אבל מבוי אסור אפילו לא נפרצה חצר כנגדו משום דנפרץ במלואו לחצר ולא עירבו וסבר נראה מבחוץ אינו נידון משום לחי ופתח ודווקא נפרץ במלואו אבל אי לא הוה נפרץ במלואו שרי אע"ג דלא עירבו כיון דאינה רגילה בו כדאמר ונפרץ משמע דאינה רגילה בו והוא הדין [ב]דהוה מצי למינקט במבוי פתוח לחצר דאסור כיון דרגילה בו אע"ג דלא הוי במלואו אלא אי נקט הכי לא הוה קמ"ל רב מידי דכיון דפתח גמור הוא פשיטא דלא אתו רבים ומבטלי מחיצתא אי נמי לא הוה מצי למינקט בפתוח לחצר דאע"ג דרגילה בו הוה שרי הואיל ולבני חצר יש להם דרך לרה"ר בלא מבוי דכגון זו כופין אותו על מדת סדום כדאמרינן כמי שהוציאוהו (לקמן ד' מט.) גבי חצר שבין שני מבואות: [ג]**בעירבו** קמיפלגי בדרב יוסף. דהיינו כלה לאמצע רחבה ורב יוסף מפרש מילתיה דרב יהודה הא דאמר אין צריך כלום ותירוץ דכאן בעירבו לא תירצו בימי רב יוסף וסבר רב יוסף דנראה מבחוץ לרב נידון משום לחי כדס"ד מעיקרא אליבא דרב והכי נמי דייק רב יוסף ממלתיה דרב הונא דהוא תלמידיה דרב דנדון משום לחי אך קשה דלא שייך למימר קמיפלגי בדרב יוסף הואיל ולא איירו במה שבא רב יוסף לחדש והיינו דאסור בצידי רחבה וי"ל דאי לאו מילתיה דרב יוסף ה"א דפליגי נמי בצידי רחבה והוה קשה היכי שרי שמואל בצידי רחבה היכא דאיכא תרתי לריעותא שצידו אחד מפולש עד רה"ר וצידו השני נמי אע"ג דנראה מבחוץ האמר שמואל דאין נידון משום לחי לכך הוצרך להביא דרב יוסף דבכלה לאמצע רחבה פליגי דלא הוי תרתי לריעותא וגם לרב נמי הוה קשה הואיל וסבר דנידון משום לחי אמאי אסר משום מפולש דהוה סברא לומר דהא בהא תליא ולכך מייתי דרב יוסף דלאו הא בהא תליא דבכלה לצידי רחבה אסור לכולי עלמא אפילו למאן דאמר נידון משום לחי וטעמא משום דלמפולש לא מהני לחי (א) אלא לר' יהודה והא דלא משני לעיל דרב יהודה בכלה לאמצע ודרב בכלה מן הצד או כאן בזה שלא כנגד זה וכאן בזה כנגד זה משום דהאמת תירץ לו דהא רב ששת לא מחמת קושיא תירץ אלא קבלה היתה בידו כך יש לפרש לפי שיטת רש"י * ור"י מפרש דרחבה דהכא לא הויא כרחבה דפ' שני (ד' כד:) דהתם מיירי ביתירה מבית סאתים ולא הוקף לדירה והויא כרמלית ואין מטלטלין בה אלא בד' אבל רחבה דהכא אינו כן דא"כ הוה כלה לבקעה אלא מיירי כדאית בה דיורין מדמפליג בין עירבו ובין לא עירבו דלא גרע מחורבה דאמר בפרק הדר (לקמן ד' עד.) דאסור כ"ש רחבה דאית בה דיורין טפי מחורבה והיתה אסורה אי לאו דס"ד השתא דסבר רב יהודה נראה מבחוץ נידון משום לחי וקס"ד השתא מדלא מפליג רב יהודה בשריותא משמע דשרי בכל ענין אפילו כלה לצידי רחבה ונפרצה (ב) חצר כנגדו ואפילו לא עירבו ועוד מדאיירי רב יהודה בנפרצה כנגדו ואיצטריך לאשמועינן דלא הוי מפולש א"כ על כרחך ס"ל נראה מבחוץ ושוה מבפנים נדון משום לחי דאי לא חשיב לחי אמאי שרי בכלה לצידי רחבה דלאמצע רחבה פשיטא דלא הוי מפולש וא"כ איכא תרתי לריעותא שצידו אחד מפולש עד רשות הרבים וצידו השני נמי נהי דנראה מבחוץ הא לא חשיב לחי אלא ודאי חשיב לחי והשתא לא הוי תרתי לריעותא [דחשיב] לחי מצד אחד כדאמר לקמן (ד' ט.) ולימא לגוד מרוח אחת ותשתרי ונקט רחבה משום דעובדא הכי הוה והוא הדין חצר אע"ג דרב יוסף קאמר משמיה דרב יהודה והוא מוקי לה לקמן בכלה לאמצע רחבה אבל בצידי רחבה אסור ההוא לא שנו הוי לפי המסקנא. חצר מותרת ומבוי אסור השתא ס"ד אסור משום מפולש בכלה לצידי חצר ונפרצה כנגדו אפילו עירבו דבכלה לאמצע אין סברא לאסור משום פילוש מדקאמר ונפרץ חצר כנגדו ואסור בשלא עירבו אפילו בכלה לאמצע ולא נפרצה חצר כנגדו מדנקט במלואו משמע דלאסור משום דנפרץ במלואו דהיינו בלא עירבו ובדלא נפרצה כנגדו דאי בנפרצה ובעירבו מאי איריא ונפרץ במלואו * דאפילו לא נפרץ במלואו הוי כמפולש ולא מהני לחי עד דאיכא צורת הפתח ועוד מדנקט חצר ולא נקט קרפף דלית בה דיורין משמע משום דיורין שבחצר בא נמי לאסור ועוד דאי לא אסור אלא משום פילוש הוה ליה למימר מבוי שנפרץ במלואו לצידי חצר מדלא נקט הכי משמע דבכלה לאמצע נמי מיירי ואסור משום דלא עירבו וסבר נראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי ומיהו מדלאסר בצידי חצר משום פילוש אין להוכיח דסבר דאינו נידון משום לחי דאפילו נידון משום לחי הוי מפולש דהא רב יוסף אסר בצידי רחבה לכ"ע אפילו למ"ד נידון משום לחי. דרב אדרב נמי ל"ק כאן בעירבו פי' הא דרב יהודה בכלה לאמצע כדמפרש רב יוסף אע"ג דלא מפליג בשריותא אין לחוש דכיון דמרוייהו מילתיה דרב מה שסתם כאן פירש כאן ועוד כיון דסבר רב נראה מבחוץ לא הוי לחי לא חש לפרש דאיירי בכלה לאמצע רחבה דבכלה מן הצד הוי תרתי לריעותא אע"ג דרב יוסף אית ליה נראה מבחוץ נידון משום לחי כדדייק לקמן ממלתיה דרב הונא מ"מ אוקי מילתיה דרב יהודה בעירבו משום דרב יהודה תחלת דבריו אמר משמיה דרב ונראה לרב יוסף דהקיום נמי הוי משמיה דרב אע"פ שסתם א"ר יהודה כו' ולא פירש משם מי אמר וכן רב יוסף אמר בסתם משמיה דרב יהודה מ"מ היה נראה לו שגם זה מדברי רב ורב סבר אינו נידון משום לחי והשתא אתי שפיר דקמפלגי במה שבא רב יוסף לחדש ומיהו רבינו חננאל מייתב דאתי שפיר דקא מיפלגי בדרב יוסף דרב יהודה שרי אפילו זה כנגד זה כרב יוסף ורב כרבה דבעי זה שלא כנגד זה ולקמן נמי משמע דרבה פליג אדרב יוסף דפריך ולרבה דאמר זה כנגד זה אסור מיהו ה"ל למימר דרבה ודרב יוסף איכא בינייהו:

זולקין

עין משפט
נר מצוה

מג א ב מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה יח סמג עשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי' שסה סעיף ג:

* * *

רב נסים גאון

וכבר נטלו מי שהוא ראוי לו. ואם בט"ו בשבט אמרו הרי שנה שניה עדיין לא יצאת. וזה המעשר שהפריש מעשר שני הוא וחייב לאכלו הוא או כספו בירושלים. ולפיכך פראהו בכסף ואכל כספו לפנים מן החומה כראוי לו כדי להנצל מן הספק.

* * *

רבינו חננאל

אינה כרב. דכיון דאמר רב מבוי שנפרץ במילואו לחצר ונפרצה כנגדו חצר לרה"ר החצר מותרת ומבוי אסור. אמאי אסור ליהוי כמבוי שכלה לרחבה. אלא אינה כרב אלא כשמואל. ואמר ליה אנא עובדא חזיתי לרב יהוד' דלא אצטריך למבוי שכלה לרחבה ולא כלום, ואי קשיא משמיה דרב ליהוי כשמואל. ולא היא לרב נמי לא קשיא כיון דפרשה רב ששת הא דאמר רב חצר מותרת ומבוי אסור בשלא עירבו בני חצר עם בני מבוי. אבל אם עירבו מבוי נמי מותר. הכא נמי בשעירבו בני מבוי עם בני רחבה

מסורת הש"ס

א) נ"ל: דפתח, ב) וליכא למימר דנקט הכי לאשמעי' דאם אינה רגילה בו מותר דא"כ מאי פריך לקמן מאי קמ"ל רב, ג) שייך לדף ח. ומהרש"א כתב דכאן ד"ה בעירבו עם ד"ה דאי וד"ה אם כולם דיבור אחד,

* * *

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בעירבו וכו' דלמפולש לא מהני לחי אלא. נמחק תיבת אלא ובעוה"ר נמחק נ"ב מה שנ"ב: (ב) בא"ד כלה לצידי רחבה ונפרצה רחבה כנגדו:

* * *

גליון הש"ס

גמ' **אנא** לא ידענא עובדא הוי. לקמן דף יג ע"א כ"ע דף נג ע"ב ושם דף פב ע"ב: תוס' ד"ה בעירבו ור"י **מפרש.** בחידושי כתבתי דלא זכיתי להבין הא נאמת דהסיא עובדא היה בכלה לאמצע רחבה דהא למסקנא בכלה לצידי לכ"ע אסור ואין לא אנרכה ר"י ולא מידי וכיון שכן למה דהיה סבר ר"י מתלה דפלוגתייהו רק בצידי דבאמצע ליכא מידום ושרי' לכ"ע אך הביא ראי' מהסוגיא שובדא הא שם היה בכלה באמצע וכו' ילוף עיני: **בא"ד** ראשי' לא נפרץ במלואו נמי הוי כמפולש. וק"ל הא כתו דהרחבה וחצר לא הוי כמפולש מכח הגיפופין שלהן ה"נ המבוי בלא נפרץ במלואו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones